

Dotazníkové šetření zaměřené na zpracování informací poskytovaných krajským úřadům

*Dotazníkové šetření vzniklo s podporou Technologické agentury České republiky v rámci projektu TAČR SS05010096, **SAFE-BASE**: Návrh komplexního systému pro proces poučení ze závažných havárií s účastí nebezpečné chemické látky nebo směsi*

1 Úvod

Toto dotazníkové šetření bylo provedeno na workshupu, který se konal na Ministerstvu životního prostředí 7. 12. 2022. V rámci tohoto šetření byli dotazováni pracovníci krajských úřadů, kteří zpracovávají hlášení a konečné zprávy o vzniku a dopadech závažné havárie. Cílem bylo zpracovat a vyhodnotit zkušenosti pracovníků.

V dotazníku bylo uvedeno 14 otázek, které se v několika případech skládaly z podotázek. Odpověď byla získána ze všech čtrnácti krajů ČR. Dotazník byl vytvořen v platformě Survio a distribuován pomocí cílených e-mailů. Výsledky jsou anonymizované, na což byli respondenti upozorněni.

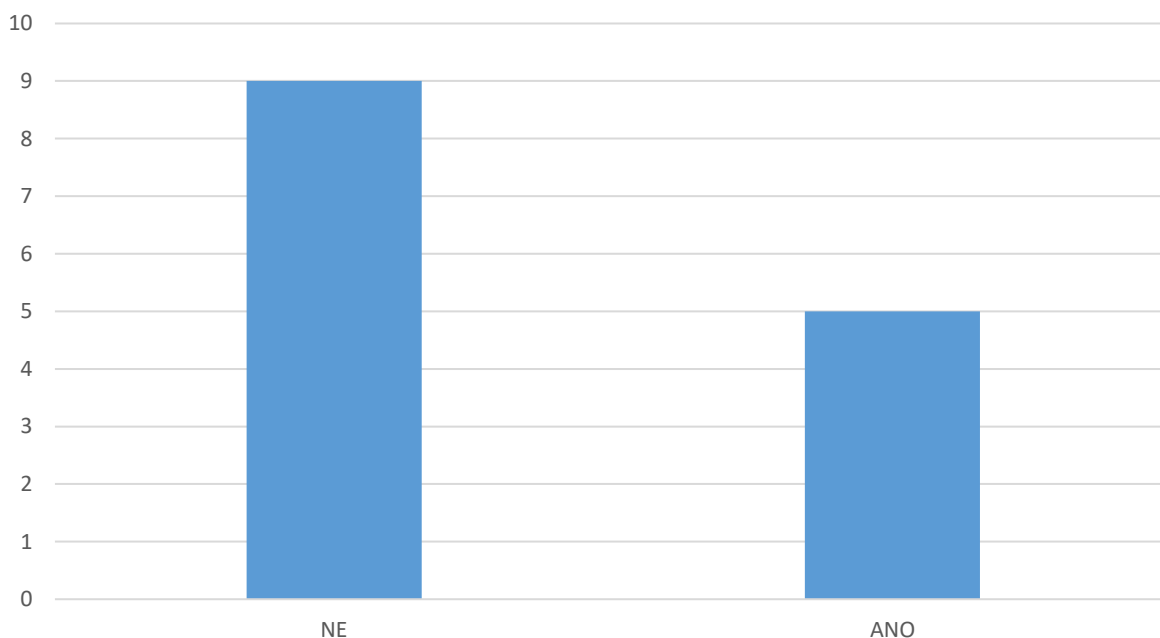
2 Výsledky dotazníkového šetření

2.1 Nahlášení závažné havárie

Zákon č. 224/2015 Sb. stanovuje povinnost provozovateli nebo uživateli objektu, ve kterém došlo k závažné havárii, bezodkladně ohlásit vznik závažné havárie příslušnému krajskému úřadu, České inspekci životního prostředí, příslušnému operačnímu a informačnímu středisku integrovaného záchranného systému a dotčeným obcím.

V této otázce jsme tedy zjišťovali, zda někdy došlo k situaci, že by provozovatel nebo uživatel po havárii nesplnil tuto povinnost.

Stalo se někdy, že by provozovatel nebo uživatel nenahlásil závažnou havárii?

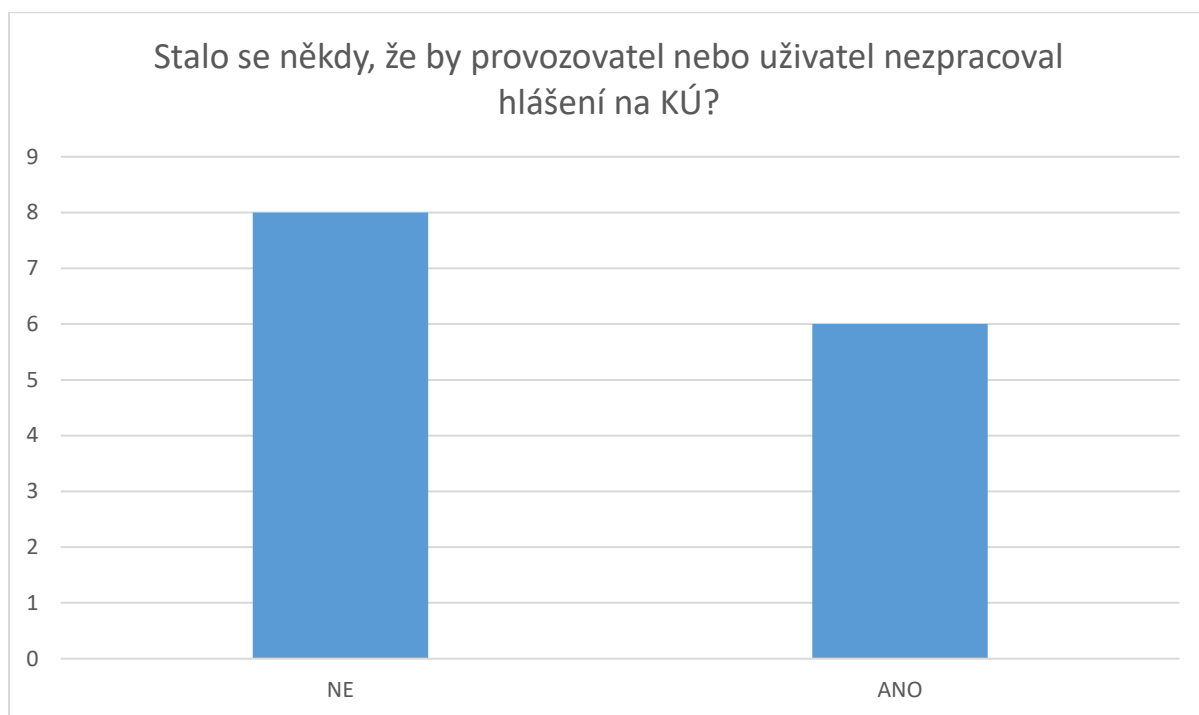

Z odpovědí vyplývá, že s touto situací mají zkušenost na pěti krajských úřadech, kdy k ní došlo celkem 11x. Situace byla nejčastěji řešena domluvou, pokuta byla udělena pouze v jednom případě.

2.2 Vypracování a doručení hlášení o vzniku závažné havárie

Zákon č. 224/2015 Sb. stanovuje povinnost provozovateli nebo uživateli objektu, ve kterém došlo k závažné havárii, zpracovat hlášení o vzniku závažné havárie a doručit jej krajskému úřadu do 24 hodin od vzniku závažné havárie.

V této otázce jsme tedy zjišťovali, zda někdy došlo k situaci, že by podnik po havárii nesplnil tuto povinnost.

Z odpovědí vyplývá, že s touto situací mají zkušenost na šesti krajských úřadech, kdy k ní došlo celkem 10x. Situace byla nejčastěji řešena domluvou, pokuta byla udělena pouze ve dvou případech.

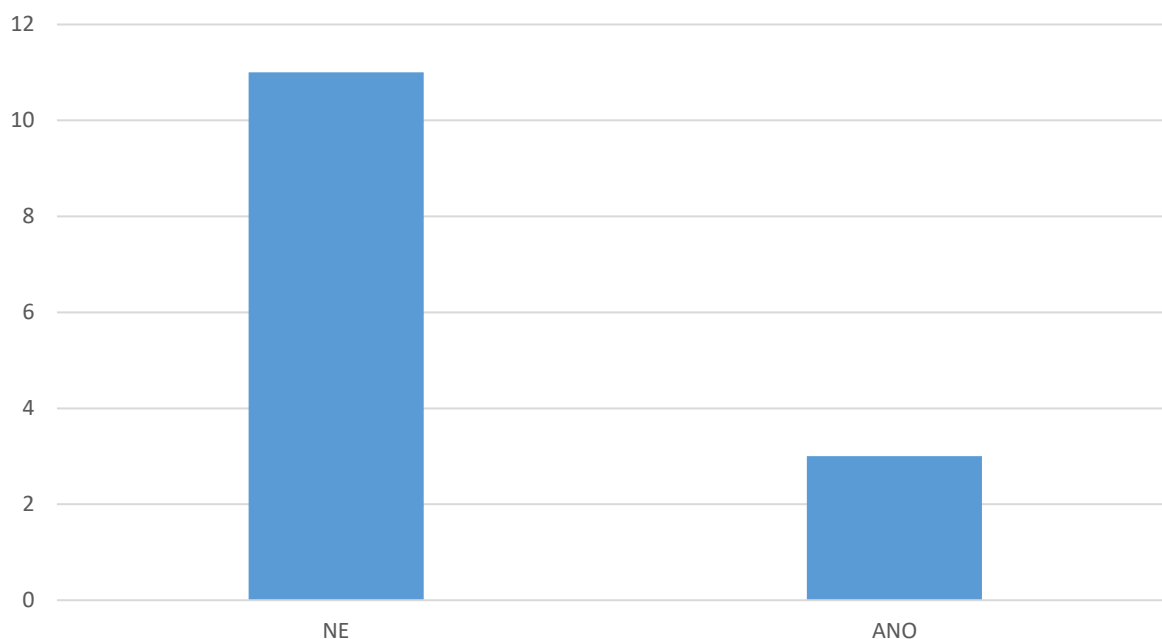
V šesti případech došlo k situaci, že podnik nahlásil vznik závažné havárie, následně ale nezpracoval konečnou zprávu o vzniku závažné havárie. V některých případech to bylo kvůli nesprávnému hlášení (nejednalo se o závažnou havárii), v některých případech došlo k překvalifikování havárie ze strany podniku.

2.3 Vypracování a doručení konečné zprávy o vzniku a dopadech závažné havárie

Zákon č. 224/2015 Sb. stanovuje povinnost provozovateli objektu, v němž došlo k závažné havárii, zpracovat konečnou zprávu o vzniku a dopadech závažné havárie, ve které uvede rovněž nápravná opatření přijatá ke zmírnění následků závažné havárie a preventivní opatření navrhovaná k zabránění jejímu opakování.

V této otázce jsme tedy zjišťovali, zda někdy došlo k situaci, že by podnik po havárii nesplnil tuto povinnost ve stanovené lhůtě.

Stalo se někdy, že provozovatel nedoručil zprávu do 3 měsíců od vzniku havárie?

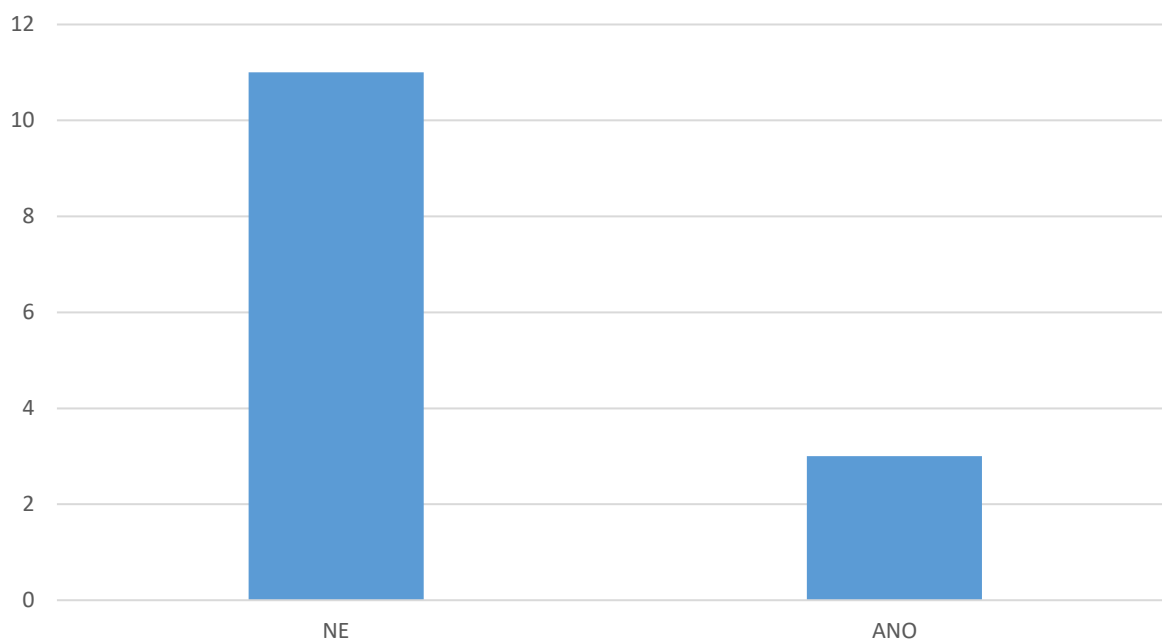
Z odpovědí vyplývá, že s touto situací mají zkušenost na třech krajských úřadech. Nicméně z dotazníku dle dodatečných odpovědí vyplývá, že k situaci dochází relativně často, a to z důvodu vyšetřování havárie ze strany orgánů státní správy. Při oznámení této skutečnosti krajský úřad prodlouží lhůtu pro odevzdání.

2.4 Úroveň nápravných a preventivních opatření

Zákon č. 224/2015 Sb. stanovuje, že v případě, že návrh konečné zprávy o vzniku a dopadech závažné havárie nesplňuje požadavky tohoto zákona a právního předpisu přijatého k jeho provedení, zejména pokud jde o nápravná opatření přijatá ke zmírnění následků závažné havárie a preventivní opatření navrhovaná k zabránění jejímu opakování, krajský úřad vyzve provozovatele k odstranění zjištěných nedostatků a stanoví lhůtu k jejich odstranění.

V této otázce jsme tedy zjišťovali, zda někdy došlo k situaci, že by podnik odevzdal nesprávně zpracovanou bezpečnostní zprávu nebo nestanovil dostatečná nápravná opatření.

Stalo se někdy, že by provozovatelem zpracovaná zpráva,
případně navržená opatření, byly nedostatečné?

Z odpovědí vyplývá, že s touto situací mají zkušenost na třech krajských úřadech, a to v devíti případech.

2.5 Pojištění objektu

Zákon č. 224/2015 Sb. stanovuje, že provozovatel zajistí pojištění odpovědnosti za škody vzniklé v důsledku závažné havárie po celou dobu užívání objektu, včetně etapy zkušebního provozu. V ČR dle odpovědí respondentů nenastala situace, kdy by došlo k havárii v podniku, který by nebyl pojištěn.

2.6 Výhrady ke stávajícímu znění zákona

Nejčastější připomínkou byla otázka terminologická, tedy že stávající definice nejsou jednoznačné (závažná havárie, „skorohavárie“, mimořádná událost). Další častou připomínkou byla nejednoznačnost kritérií pro stanovení závažné havárie a slabá pozice PZH na KÚ (tlak ze strany vedení kraje). Konkrétně ve dvanácti krajích by přivítali zavedení jednoznačné definice závažné havárie, ve třinácti krajích by přivítali definici „skorohavárie“.

Další připomínkou je potřeba respektovat, že podniky o víkendu nejsou schopny nahlásit závažnou havárii (nejsou drženy pohotovosti, není pohotovostní telefon) a krajské úřady nemají techniku pro její zajištění. Někteří navrhovali přesunout povinnost výhradně na HZS.

Dále byl kritizován dosud nerealizovaný portál PZH, na kterém by byly také zveřejňovány informace o závažných haváriích. Jedna odpověď kritizovala nedotaženost portálu MAPIS.

Někteří úředníci poukazují na to, že stále existují podniky, které nejsou zařazeny pod zákon o PZH, i když by možná zařazeny být měly, u podniků chybí dostatečná osvěta v oblasti PZH a nezařazené podniky nehlásí vznik závažné havárie, i když by to dělat měly.

Krajší úředníci také podporují vydávání odborné literatury včetně překladů významných děl z oblasti bezpečnostního inženýrství.